

Cílem práce je vědecké zpracování dvou heraldických rukopisů z rodového archivu Vratislavů z Mitrovic, který se nachází v obci Dírná na Soběslavsku. Podle této lokality nesou rukopisy v odborné literatuře název Dírenské erbovníky. Protože od svého vzniku byly dislokované daleko od center bádání, věděla o jejich existenci pouze úzká skupina badatelů a nebyly nikdy prozkoumány z hlediska autorství, datace nebo analýzy obsahu.

Jedná se o dva papírové rukopisy inv. č. 56 sign. I B 9 a 58 sign. I B 10.

Obsahují 984 a 1358 vyobrazených erbů, pod nimiž je vypsáno jméno rodu. Na základě kodikologického rozboru se podařilo určit autory obou erbovníků, jimiž jsou Kryštof Vilém Harant z Polžic a Bezdrůžic (1617-1690) a Václav Ignác Vratislav z Mitrovic (1645-1728), i dobu jejich vzniku v 70.-80. letech 17. století. Pro další postup prací se osvědčilo použití elektronické databáze, která umožnila efektivní práci s velkým množstvím dat. Analýza obsahu erbovníků ukázala, že obsahují erby 961 rodů, které jsou ze dvou třetin české, zbylou část tvoří přibližně ve stejném poměru rody původem moravské, slezské a rody přistěhovalé do českých zemí z ciziny. Z více než dvou třetin se jedná o rody nobilitované před rokem 1500. Znaky vymřelých rodů tvoří 36%, rodů žijících v době vzniku erbovníků je zastoupeno o něco více (41%). U zbylých rodů nebylo možné tato data dohledat. Základem erbovníku (66%) jsou erby rodů z nižšího šlechtického stavu. Erby změněné při povýšení rodů do vyššího šlechtického stavu jsou vyobrazené pouze v 21 případech.

Protože v erbovnících je uvedeno pouze minimum dalších informací, bylo nutné zrekonstruovat pramennou základnu, ze které mohli autoři při sestavování erbovníků vycházet. V případě českých rodů autoři čerpali zejména z rukopisných heraldických památek, monumentálních a sepulchrálních památek, méně z pramenů diplomatických, u moravských a slezských rodů spíše z tištěné literatury.